

Eik laat zich niet kisten door voorjaarstrio

Grote aantallen rupsen vreten onze bomen kaal. Vooral eikenbossen moeten het ontgelden, constateert de Natuurkalender. Reden tot zorg? Entomoloog en insectenplaagexpert Leen Moraal van Alterra vindt van niet.

‘De rupsenplaag zoals we die nu zien, wordt veroorzaakt door drie vlindersoorten. Die noemen we het voorjaarstrio: de grote- en kleine wintervlinder en de groene eikenbladroller. De eitjes van deze vlindersoorten overwinteren op de knoppen van bomen en de rupsen komen al vroeg in het voorjaar uit.

‘Vooral eiken zijn favoriet omdat er aan het begin van het seizoen weinig anti-vraatstoffen in het blad zitten. Pas in de loop van juni komt er zoveel looizuur in het eikenblad, dat het insecten afschrikt. De vlinderlarven voeren een race tegen de klok, om zich te verpoppen voordat het looizuur hun maaltje onsmakelijk maakt. De meeste rupsen verpoppen zich dan ook voor half juni.

‘De eik heeft geïnvesteerd in een geheim wapen om niet aan de rupsenvraat ten onder te gaan: de bomen lopen in de zomer gewoon weer uit dankzij reserveknoppen. Ze gaan dus niet dood. Toch zijn de rupsen wel een stressfactor voor de boom: die levert toch energie in. Dat kun je ook zien aan de jaarringen, die zijn dunner in jaren met veel vraat. Als er na de rupseninvasie meer stressfactoren komen, zoals bijvoorbeeld droogte of juist te veel regen op bodems waar het water blijft staan, verzwakken de bomen. De eikenprachtkever kan dan profiteren van die verminderde weerstand en de bomen binnendringen. Dit kan ze de kop kosten.

‘We zien, sinds we in 1946 plagen documenteren, veel verschuivingen in plaaginsecten. Sommige soorten zijn helemaal verdwenen, terwijl andere het juist heel goed doen. Nattere en warmere winters zijn slecht voor veel insecten. Dit komt doordat schimmels en bacteriën dan meer kans krijgen de larven te infecteren. Soorten die het nu goed doen zijn de ei-overwinteraars, zoals het voorjaarstrio, omdat eitjes praktisch onaantastbaar zijn voor schimmels en bacteriën.

‘Spuiten met insecticiden is zinloos. Als de omstandigheden normaal zijn, heeft de boom niets van de rupsenvraat te lijden. Bovendien profiteren momenteel veel vogelsoorten van deze overvloed aan eiwitten.’ **® HW**